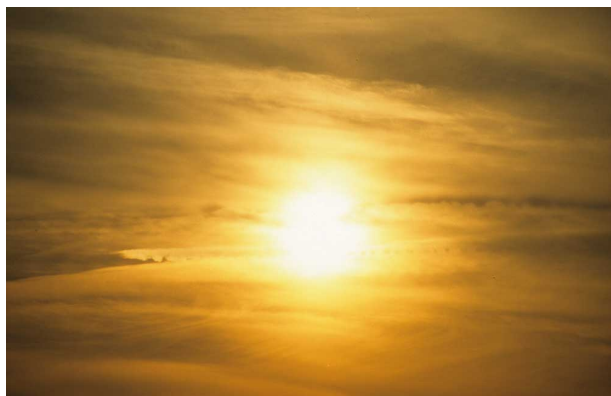

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – Β΄ ΜΕΡΟΣ (του Γιάννη Ζήση)

Όσο κατεβαίνουμε πιο πολύ στην ανθρώπινη μονάδα τόσο περισσότερο συναντάμε την πρόχειρη απληστία και αδυναμία της ευτυχίας της με τα υπάρχοντά της ακόμη και αν αυτά είναι πολλά και αχρησιμοποίητα. Βυθιζόμενοι όλο και πιο πολύ μέσα στο μικρόκοσμο συναντάμε την απληστία και την δυσθυμία, το φθόνο για το άπειρο και γι' αυτό που μας κάνει να είμαστε παροδικοί και αναλώσιμοι στη ροή του χρόνου.

Αυτό είναι ένα ζήτημα που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί άμεσα και χρειάζεται ένα διαρκές περιβάλλον ειρηνικού πολιτισμού και επίμονης εσωτερικής παιδείας, που να εξισορροπηθεί τη πηγή της ανθρώπινης ιδιότητας με την αίσθηση της ομορφιάς και της αρμονίας στη ζωή και στις σχέσεις της, με ένα αίσθημα και περιβάλλον πνευματικής ασφάλειας.

Στην πραγματικότητα προσδιόρισε δύο από τους τρεις πυλώνες της βιώσιμης πολιτικής.

Ο πρώτος πυλώνας της βιώσιμης πολιτικής, είναι μια πολιτική μεγάλης κλίμακας που περιλαμβάνει, τις οικονομίες κλίμακας που διαθέτουν οι θεσμοί και τις διεθνείς σχέσεις στην κατεύθυνση της ειρήνης και των γενικών πολιτικών για το περιβάλλον.

Ο δεύτερος πυλώνας της βιώσιμης πολιτικής, είναι μια πολιτική για τον πολιτισμό. Είναι ένα πεδίο οικονομίας κλίμακας στη διαχείριση του εσωτερικού δυναμικού του ανθρώπου μέσα από την παιδεία και την καλλιέργεια μιας ατμόσφαιρας συνάντησης της ευτυχίας, της υποκειμενικής αξίας και δυνατότητας, με την ευημερία και την κοινωνική αλληλεγγύη, απελευθερώνοντας τον άνθρωπο στην αναζήτηση της υπέρβασης από το ατομικό στο ομαδικό σε συνθήκες ελευθερίας.

Ο τρίτος πυλώνας της βιώσιμης πολιτικής, συνδέεται με μέθοδο των θεσμών, και της ανταγωνιστικής αλληλοαναίρεσης της ιδιότητας και των συμφερόντων, μέσα από συνθήκες ανάπτυξης της συλλογικότητας στην κατεύθυνση του λόγου, θέτοντας κανόνες στις διεκδικήσεις της καθημερινότητας και της ισχύος ως παίγνιο. Θέτοντας κανόνες, αξιοποιείται ο ανταγωνισμός, – που είναι αποδεκτός από την διάχυτη κυρίαρχη ιδιότητα, - ως μετουσιωτικός παράγοντας και ως συνθήκη που φέρνει κοντά το υπάρχον με το επικτικό και την πρόοδο.

Αυτός ο πυλώνας της βιώσιμης πολιτικής, τοποθετήθηκε από τον διαφωτισμό, ενώ θα λέγαμε οι άλλοι δύο πυλώνες έχουν μια πολύ πιο μακρά παρουσία και λειτουργία στον ανθρώπινο πολιτισμό. Στην πραγματικότητα και ο τρίτος πυλώνας, υπέβασε πίσω από την ετερονομία της οικονομικής λειτουργίας και αναγνώρισης του ανθρώπου, έναντι της πολιτισμικής και ενίοτε της πολιτικής. Αυτή η ετερονομία δεν υπήρχε για την περίπτωση των ανθρώπων που εξαιρούντο της αναγνώρισης της ανθρώπινης υπόστασής τους κατά το καθεστώς της δουλείας. Η ετερονομία του οικονομικού έναντι του πολιτιστικού πεδίου κοινωνικής συνοχής, αναπτύχθηκε μέσα από την αναγνώριση των ανθρώπων ως δικαιούχων της αγοράς, του θεσμού της οικίας, της ιδιοκτησίας και της συμμετοχής τους στην διαμόρφωση της προσφοράς και της ζήτησης, μέσα σε ένα πεδίο συναλλαγών και δράσεων.

Αυτός ο πυλώνας έχει οδηγηθεί σε ένα οριακό σημείο απόδοσης στον σύγχρονο κόσμο και αποτέλεσε την οικονομία κλίμακας για την διαμόρφωση των όρων της βιώσιμης πολιτικής. Χρειάζεται μια περαιτέρω εξισορρόπηση και μια πιο ολοκληρωμένη ανάπτυξη των άλλων δύο πυλώνων για να μπορέσουμε να φτάσουμε στην μεγαλύτερη αυτή θετική συνέργεια. Το τρίπτυχο της βιώσιμης πολιτικής, θα απελευθερώσει το ανθρώπινο δυναμικό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα αλλάξει ολοκληρωτικά τη φύση του ανθρώπου, με ένα χάρτη της μάλλον πολύπλοκης αρμονίας, με μια πολύπλοκη συνέργεια και με μια όμορφη έκλυση της ανθρώπινης ενέργειας. Αυτό είναι εφικτό αν αρχίσει να αναδεικνύεται στην πολιτική η πνευματικό κεφάλαιο και αν η κοινωνία της ποιότητας μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ρατσισμό, αποκαθιστώντας την συνοχή και χρησιμοποιώντας την ομορφιά ως μια δύναμη αβελοφουσής και κοινής ωφέλειας.

Η πρόκληση είναι αρκετά μεγάλη και το πρόβλημα αρκετά οξύ, καθώς η ποιότητα και το πνεύμα, έρχονται αντιμέτωπα με τον πληθωρισμό, με τον επικοινωνιακό θόρυβο και με την σύγχυση.

Νέες δυνάμεις συντονισμού αναδεικνύονται μέσα από την απλότητα τους καταλύοντας και απαξιώνοντας τους αρνητές των λύσεων. Η συμμετοχή δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων με ένα τρόπο απλό, στο «όχι στον πόλεμο για το Ιράν», όσο και αναποτελεσματική να είναι απέναντι στα συμφέροντα της κυριαρχίας, μαρτυρεί την ικανότητα των λαών, των ανθρώπων, να περάσουν τον τόιχο του αδιεξόδου με όμορφες και απλές λύσεις. Προσεγγίζοντας την βιώσιμη πολιτική, χρειάζεται από την δική μας μεριά, να διακηρύξουμε ότι *βιώσιμη είναι η πολιτική που σέβεται το περιβάλλον όσο το δυνατό περισσότερο, με διαλεκτική στις λειτουργικό τρόπο, που σέβεται ή βελτιώνει τη ζωή και κάθε μορφή της με επαρκή ποιότητα και ποσότητα.*

Βιώσιμη πολιτική είναι εκείνη που αναζητάει την ειρήνη και δίνει ευκαιρίες στην ειρήνη κάνοντάς την πεδίο ευημερίας. Δεν στρέφεται σε αυτήν μονάχα όταν βρίσκεται σε κίνδυνο αλλά μια ενισχύει κάνοντάς την επαρκή για τον εαυτό της. Βιώσιμη είναι η πολιτική όταν αυτή μπορεί να διαρθρωθεί στις υφιστάμενες συνθήκες και την ποιότητα των πολιτών, προοδευτικά και δημοκρατικά κεφαλαιοποιώντας την πνευματική και δυναμική διάσταση του ανθρώπου, λογικά, κοινωνικά και ψυχολογικά.

Αυτή λοιπόν η βιώσιμη πολιτική μπορούμε να πούμε ότι είναι το όραμά μας και φαίνεται να έχει πολλές δυνατότητες επιτυχίας στον Ευρωπαϊκό χώρο. Η Ευρώπη έχει πολύ πλούσια ιστορική εμπειρία την οποία κεφαλαιοποιεί με μια ιστορική και οικουμενική αίσθηση αναλογίας, με περισσότερη ταπεινότητα από ότι οι ΗΠΑ που έδειξαν σύνδρομα επικίνδυνης υπεροψίας και αλαζονείας.

Η βιώσιμη πολιτική είναι μια πολιτική αμφικτιονική, δηλαδή βασίζεται στην συμμετρία της διαβούλευσης, της διαπραγμάτευσης και της διαπίστωσης. Μια συμμετρία που τη διασφαλίζει ο λόγος και ο διάλογος, η καλή επικοινωνία, και η καλή θέληση. Βασίζεται επίσης βασίζεται στην απόλαυση του υπάρχοντος όσο το δυνατόν πιο αρμονικά και παράλληλα, στην διάρκεια και στην συνέχεια που ενώνει την παράδοση, την κληρονομιά με την πρόοδο, με την εξέλιξη. Το μεγάλο ευεργέτημα της Ευρώπης είναι ότι βρίσκεται σε διαρκή διαβούλευση στο εσωτερικό της, από την ίδια τη φύση της ως ιστορικής οντότητας και ως διοικητικού πεδίου με τη μορφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια δίνη οικουμενικής κεφαλαιοποίησης, εναρμόνισης, εμπειρίας, δυνατότητων προβλημάτων, αναγκών και κατευθύνσεων. Με την έννοια αυτή είναι ένας ρυθμιστής της πλανητικής ποιότητας, της ποιότητας της ανθρωπότητας, μέσα από τις δικές της καταβολές, και τις κακές της πρακτικές, έχοντας μεγάλη εμπειρία εσωτερικών κρίσεων και αυτονωμίας, περνώντας από κρίσιμα σημεία καμής και από σημαντικούς κινδύνους, μέσα από αλλαγές και μεταβατικές καταστάσεις.

Πραγματικά πρέπει να δει κανείς ότι η Ευρώπη εξελίσσεται σαν μια νέα κοιτίδα πλανητικής αναζήτησης, καθώς ανοίγεται στους άμεσους γείτονές της και αγγίζει με ένα τρόπο, όχι θεμελιωδώς ιμπεριαλιστικό, την παλιά αποικιοκρατούμενη γειτονιά της. Η Αμερικάνικη ισχύς είναι ένας ρισκοκίνδυνος συντελεστής που στο παρελθόν είχε δώσει πολύ θετικούς καρπούς μέσα από τις εσωτερικές δοκιμασίες και επιλογές της. Σήμερα όμως χάνει το προνόμιο της ισορροπίας και της αρμονίας με τις άλλες μεγάλες και μικρές δυνάμεις, με αποτέλεσμα να εκτίθεται όλο και πιο πολύ στην εσωτερική ανωριμότητα και ανεπάρκεια, μια ανεπάρκεια ευθύνης και ηθικής. Και εκεί βέβαια υπάρχουν ελπίδες αλλαγής.

Αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι και η νόσος του πλούσιου ανθρώπου, η νόσος της ευημερίας σήμερα των απανταχού της γης. Ο άνθρωπος, έχοντας απωλέσει την φυσική εξισορρόπηση του με το περιβάλλον και κυριαρχώντας σε αυτό, κεφαλαιοποιεί τα πάντα με αλαζονικό συμφέρον, χάνοντας την ομορφιά και τον δημιουργικό ρόλο της ευθύνης. Έτσι ζημιώνεται τόσο στο επίπεδο της κοινωνικής συνοχής όσο και στο επίπεδο της αρμονίας με τη φύση, τη ζωή και συνακόλουθα με το πνεύμα.

Ο ρόλος λοιπόν της βιώσιμης πολιτικής είναι να διαχειριστεί το θέμα της ισχύος σε όλες τις κλίμακες της και τις επιθυμίες της, με όρους που θα επιστρέψουν το πεδίο μας στην αρμονία και το μέτρο.

Η βιώσιμη πολιτική ως ολιστική πολιτική, για να πετύχει ένα τέτοιο στόχο, συναρθρώνει τα πάντα μεταξύ τους με οργανικότητα. Δεν χειρίζεται την τμηματικότητα αποσπασματικά και τα σύνολα ως πεδία χωριστικότητας, αλλά ως πεδία σχέσεων μετατρέποντας την ακεραιότητα σε οργανική λειτουργικότητα μέσα στην ζωή που περιβάλλει και ολοκληρώνει. Έτσι η τοπικότητα δεν αποτελεί ένα αναχρονισμό, αλλά μια τοπικότητα του οικουμενικού ενώ το οικουμενικό αποτελεί το πλούτο, τον πλουραλισμό και την ολοκλήρωση της τοπικότητας.

Έτσι η βιώσιμη πολιτική δεν διαχωρίζει, αλλά βρίσει και αναδεικνύει τις σχέσεις και μαζί με αυτές αναδεικνύονται οι ταυτότητες. Η βιώσιμη πολιτική είναι επαρκής και δικαιολογημένη ιδεολογικά από μόνη της. Δεν χρειάζεται μία καταφυγή στην ιδεολογία παρά μόνο στη λογική για να καταλάβουμε την υπεροχή της απέναντι στον ματαιόδοξο, άγριο και άγονο «ρεαλισμό» ο οποίος στην πραγματικότητα δεν είναι ρεαλισμός.

Η βιώσιμη πολιτική αποτελεί την ρεαλιστική διέξοδο και λύση των προβλημάτων που παρακολουθούν τις εξελίξεις. Σήμερα ο πόλεμος έχει νέα δεδομένα και δεν μπορεί να είναι αποδεκτός μέσα από τις ανταγωνιστικές ή «ρεαλιστικές» θεωρίες.

Στα δεδομένα της εποχής μας υπάρχουν πολύ περισσότερα εργαλεία για την βιώσιμη πολιτική.

Η συστημική θεωρία και όλες γενικά οι επιστήμες του ανθρώπου, εισφέρουν σχηματίζοντας ένα επαρκές διεπιστημονικό απόθεμα πολιτικού λόγου και θεωρίας το οποίο μπορεί να στηρίξει αυτή την πολιτική ολοκλήρωση που ονομάζουμε βιώσιμη πολιτική. Μπορεί να την στηρίξει δείχνοντας τον αναχρονισμό της ανταγωνιστικής ή λεγόμενης ρεαλιστικής σχολής σκέψης απαιτώντας ένα νέο ύψος και ύψος λόγου, έστω και αν οι ατομικές συμπεριφορές κρατάνε αρκετά από τέτοιες νοοτροπίες, κρατάνε αρκετά αυτά τα στοιχεία της εσωτερικής μας και κοινωνικής μας βαρβαρότητας. Ευτυχώς, μπορούμε πια να προσεγγίσουμε μια νέα ερμηνεία των διεθνών, των κοινωνικών και των εσωτερικών πολιτικών σχέσεων, μέσα στα όρια μιας επικράτειας.

Αυτές τις νέες δυνατότητες θέλουμε να κεφαλαιοποιήσουμε, της απλότητας της βιώσιμης πολιτικής και να την κάνουμε στόχο, γνώση, προοπτική και δημιουργία, επιχειρώντας να την αναδείξουμε στα επόμενα θεματικά ενδιαφέροντα.

Όλο και πιο πολύ όσο θα προχωράμε στην ανάλυσή μας, θα φαίνεται ότι εκείνο που αναδεικνύεται σαν καινοτόμο βιωσιμότητα είναι το πέρασμα από την βιώσιμη ανάπτυξη στην συμβιωτική ανάπτυξη. Η ανάπτυξη δηλαδή ενός δικτύου συμπάθειας, σύνθεσης και σύμπραξης.

Από την αρχαιότητα, προσεγγίστηκε το θέμα της φιλοσοφικής θεώρησης της πολιτικής και του δημόσιου βίου. Το θέμα της συνείδησης για την πολιτική, την πολιτεία και το πολιτικό στην σημερινή εποχή, διαρθρώνεται μετά από δύο αιώνες δημοκρατικού γίνεσθαι σε μια άλλη διάσταση. Διαρθρώνεται στο πεδίο της αποσύνδεσης για να δανειστούμε έναν όρο από την βιώσιμη ανάπτυξη, της αποσύνδεσης του πολιτή από την ενσωμάτωσή του μέσα στο πολιτικό στρες και στον μηχανισμό διαχείρισης των εξελίξεων.

Ο πολίτης για να παραμείνει ένας ενεργός και διαμορφωτικός συντελεστής, χρειάζεται πάνω από όλα μια απόσταση ή μια αποστασιοποίηση από τον πολιτικό μηχανισμό. Αυτό δεν σημαίνει μια πλήρη αποστράτευση, σημαίνει όμως πάνω από όλα εκείνη την ενάργεια και αναένσηση της ζωής, που βοηθάει στην βιωματική αυτοπραγμάτωση. Ο πολίτης αγωνίζεται ως άνθρωπος να μην γίνει ή μείνει μέρος του προβλήματος. Αυτή η αποσύνδεση, οδηγεί στο πέρασμα του πολίτη ξανά στον άνθρωπο. Είναι ένα πέρασμα που συνδέεται με την δυνατότητα του ανθρώπου να εσωτερικεύσει την βιογραφία του, να ζήσει στον ψυχολογικό του ορίζοντα, να απελευθερώσει το μετακοινωνικό δυναμικό του σε αυτοπροσδιορισμό βιώνοντας το δικαίωμα στην τεμπελιά, κάτι που είχανε συνειδητοποιήσει κάποιιοι από τους σταχαστές της εναλλακτικής δημοκρατικής αριστεράς ή το δικαίωμα στην ανεμελιά, μια ανεμελιά που είναι υπεύθυνη, δημιουργική και συνεπής.

Όμως όλη αυτή η νέα κουλτούρα της ανθρώπινης αυτορρύθμισης δεν πρέπει να γίνει αποπολιτικοποίηση, αλλά η βάση για την ανάδειξη νέων δυνατοτήτων να υπηρετήσουμε την ανθρωπότητα με νέα ομαδική δημιουργικότητα συνεργώντας σ' ένα νέο βιώσιμο εσωτερικό, πολιτικό και ιστορικό υποκείμενο.

Γιάννης Ζήσης
Δημοσιογράφος – Συγγραφέας
Μέλος της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ